

Proefstuderen Russische Studies 24 november 2023

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Introductie

Een student Russische Studies vertelt hoe jouw eerste jaar bij deze opleiding er uit zal zien.

Hoorcollege + Werkcollege

Titel

'Een nieuwe Koude Oorlog? Resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de toekomst'

Korte omschrijving

Over de vraag hoe het mogelijk is dat we dertig jaar na het einde van de Koude Oorlog tussen Rusland en het Westen toch weer in een situatie verzeild zijn geraakt van spanning en conflict. Kan de Koude Oorlog iets leren over de oorlog van vandaag?

Docent: Dr. J.H.C. Kern (j.h.c.kern@hum.leidenuniv.nl)

Universitair docent Geschiedenis bij de opleiding Russische Studies.

Q&A

Heb je nog vragen over de opleiding? Dan kan de student die hier allemaal beantwoorden!

Voorbereiding hoorcollege

Verzamel zelf informatie en denk na over de vraag of het huidige conflict tussen Rusland en het Westen al dan niet te vergelijken is met de Koude Oorlog van voorheen (1945-1991).

Voorbereiding werkcollege

Ga op zoek in het actuele nieuws naar informatie over de verhouding tussen Rusland en het Westen en schrijf op basis hiervan een kort essay van circa 500 woorden waarin je een eigen standpunt beargumenteert naar aanleiding van het bovenstaande debat.

HISTORISCH NIEUWSBLAD, 9/2013

De Stelling: *'Er dreigt een nieuwe koude oorlog'*

Door: Anton van Hooff, Ruth Oldenziel, James Kennedy

Anton van Hooff:

'Ik ben zelf een kind van de Koude Oorlog. De val van de Muur heb ik als een bevrijding ervaren, net als de burgers in Oost-Europa. Daar werd rond 1990 plotseling het venster op de wereld geopend. Opeens kon alles gezegd en geschreven worden.

Het is pijnlijk om te zien hoe dat venster zich nu weer sluit. Maar dat betekent niet dat een nieuwe Koude Oorlog dreigt. De wereld van nu is niet bi-, maar multipolair. Net als in de negentiende eeuw, toen Rusland een van de Europese grootmachten was. Poetins Rusland doet het meest denken aan dat sinistere tsarenrijk met zijn nauwe banden tussen Kerk en Staat. Ook dat Rusland was verongelijkt, wantrouwe de buitenwereld en had een grote minachting voor mensenlevens.

Al sinds het ontstaan van Rusland, in de tijd van de Vikingen, is het land als kolonie geëxploiteerd. Het was het eigendom van de tsaren, die heersten volgens het motto dat je schapen zo moet scheren dat ze net niet doodgaan. Het idee van een staat die het welzijn van haar burgers moet bevorderen, heeft er nooit postgevat. Europa moet zich daarom sterk opstellen ten opzichte van Rusland: zijn heersers verstaan vanouds alleen de taal van de macht.'

Ruth Oldenziel:

'Dat is onzin. De Koude Oorlog wordt vanouds beschouwd als een uitzonderlijke periode in de geschiedenis. De strijd tussen de VS en de Sovjet-Unie zou niet alleen puur machtspolitiek van aard zijn geweest, maar ook ideologisch. Tegenwoordig wordt daar ook anders naar gekeken: de VS en de Sovjet-Unie zouden zich in wezen hebben gedragen als elke andere imperiale macht uit de geschiedenis.

Welke van de twee visies je ook aanhangt, de vergelijking met de huidige situatie gaat niet op. Ideologische verschillen spelen nu geen enkele rol. En qua machtspolitiek zijn er essentiële verschillen. Zo zie je dat de afzegging van Obama geen enkele daadwerkelijke impact heeft gehad. In Rusland heeft men er de schouders over opgehaald, en ook in de Amerikaanse media zijn de reacties lauw. Dat is een groot verschil met de Koude Oorlog. Zo voelde Eisenhower zich in de jaren vijftig met het oog op de publieke opinie gedwongen Chroesjtsjov in Genève te ontmoeten.

Het geeft aan dat Rusland een "gewone" wereldmacht is geworden, en niet langer de gevreesde ideologische en militaire opponent van de VS is. Feit is ook dat Obama gewoon geen enkele baat had bij een topontmoeting met Poetin en dat de affaire-Snowden een mooie aanleiding vormde om deze af te zeggen.'

James Kennedy:

‘Het is goed je te realiseren dat de geopolitieke belangen van Rusland en de Verenigde Staten altijd op gespannen voet met elkaar hebben gestaan. De twee grootmachten zijn in geopolitiek opzicht nooit elkaars “natuurlijke” bondgenoten geweest. In de negentiende eeuw betwistten Rusland en de VS elkaar al de macht over de noordelijke Stille Oceaan. Na de Tweede Wereldoorlog concurreerden ze om invloed in Europa en, meer recent, in Afghanistan en de voormalige Sovjetrepublieken in Centraal-Azië, zoals Oezbekistan.

Ideologisch waren ze ook lange tijd elkaars “natuurlijke” concurrenten. Die tegenstelling dateert al van vóór de bolsjewistische revolutie van 1917. Het Rusland van de tsaren was sterk autocratisch; de VS waren een democratie. Religie speelde hierbij een secundaire rol, met de tegenstelling tussen de autocratisch ingerichte Russisch-orthodoxe kerk en het meer egalitaire protestantisme in de VS.

Tijdens de Koude Oorlog bereikte de relatie tussen de VS en Rusland een nieuw dieptepunt. Maar die situatie was niet te vergelijken met die van nu, met de recente verwijdering tussen Poetin en Obama. De Sovjet-Unie van na 1945 was een van de twee overgebleven wereldmachten, met niet alleen een enorme militaire, maar ook een grote ideologische potentie. In beide opzichten kan het huidige Rusland zich niet meer meten met de VS.’

Opdracht:

Ga op zoek in het actuele nieuws naar informatie over de verhouding tussen Rusland en het Westen en schrijf op basis hiervan een kort essay van circa 500 woorden waarin je een eigen standpunt beargumenteert naar aanleiding van het bovenstaande debat.

Met succes gewenst en hartelijke groeten, Henk Kern (docent Russische Geschiedenis UL)
